
«PARELLÆS». PROGRAMA D'INTERCANVI LINGÜÍSTIC ENTRE DUES LLENGÜES MINORITZADES

MARIA MERCÈ LÓPEZ CASAS / DOLORS PERARNAU VIDAL
mamerce.lopez@usc.es / dolors.perarnau@usc.es
Universitat de Santiago de Compostel·la

Resum: L'objectiu d'aquesta comunicació és presentar el programa *Parellaes*, programa d'intercanvi lingüístic entre català i gallec que s'està duent a terme a l'Àrea de Filologia Catalana de la Universitat de Santiago de Compostel·la d'ençà del 2009. Dirigit a estudiants gallecs que volen aprendre o millorar el català i a estudiants catalans que volen aprendre o millorar el gallec, *Parellaes* és una programa que no solament treballa el vessant lingüístic de l'intercanvi: practicar i millorar el català o el gallec, sinó també el sociocultural: descobrir la realitat cultural i sociolingüística de terres catalanes i gallegues, i comprendre així la situació de minorització que ambdues llengües comparteixen. A partir de la mateixa experiència del programa, s'exposaran els elements de difusió, formació, suport i avaluació de què és val l'Àrea de Filologia Catalana per a fer possible l'intercanvi, així com els reptes a què ha de fer front a l'hora de realitzar-lo. Tot això, sense menystenir el testimoni de les parelles lingüístiques d'aquests darrers anys, autèntics protagonistes d'aquesta modalitat formativa i veritables responsables del tàndem lingüístic.

Paraules clau: Programa docent, intercanvi lingüístic, català, gallec, Universitat de Santiago de Compostela, minorització.

“PARELLAES”. LANGUAGE EXCHANGE PROGRAM BETWEEN TWO MINORITIZED LANGUAGES

Abstract: The purpose of this paper is to present the program *Parellaes*, a language exchange program between Catalan and Galician carried out by the Department of Catalan Philology at the University of Santiago de Compostela since 2009. Aimed to Galician students who want to learn or improve Catalan and Catalan students who want to learn or improve Galician, *Parellaes* is a program which not only works the linguistic aspect of exchange: practicing and improving Catalan or Galician, but also the sociocultural: discovering the cultural and sociolinguistic reality of Catalan and Galician lands and to comprehend in this way the minoritized situation that both languages share. The elements of promotion, formation, support and evaluation of the program will be explained from our own experience, together with the challenges to which we have to confront in order to make possible the exchange. All this, without underestimating the testimony of the linguistic pairs of these recent years, which are the authentic protagonists of this formative modality and real responsible of the linguistic tandem.

Key words: Academic Program, Language Exchange, Catalan, Galician, University of Santiago de Compostela, minoritizing.

1. INTRODUCCIÓ

Parellas («parellas», en gallec, i «parelles», en català) és un programa d'intercanvi adreçat, d'una banda, a estudiants gallecs que volen practicar i millorar el català i, de l'altra, a estudiants catalans, procedents de programes de mobilitat, que volen practicar i millorar el gallec. Com a mínim aquest en fou l'enfocament inicial quan l'any 2009 prenia forma aquest programa a l'Àrea de Català de la universitat de Santiago de Compostel·la. D'aleshores ençà i, veient l'interès que ha anat guanyant amb els anys, hem començat a fer-lo extensiu a tota la comunitat universitària (professors i PAS) i ens plantegem, fins i tot, d'obrir-lo a la ciutat; entre altres raons, perquè sempre ens manquen estudiants catalans i cada cop es fa més difícil satisfer la creixent demanda gallega.

Abans, però, de passar a la presentació pròpiament dita, ens agradaria aturar-nos un xic a reflexionar sobre la naturalesa mateixa de l'intercanvi: en què ha de consistir realment un intercanvi lingüístic? I de quins sistemes de control s'ha de valer per poder aspirar a uns resultats acadèmicament satisfactoris?

La reflexió no és debades quan en l'apartat d'observacions del formulari d'inscripció de *Parellas* 2010 ens trobem amb unes preferències que semblen talment extreptes d'un anunci de contactes: «preferiblement noia, oberta, simpàtica i amb sensibilitat per la llengua». Per acabar-ho d'adobar, la cançó que encapçala el nou disc del famós grup *Els amics de les Arts*, la titulada «*affair Sofia*», ens treu ja de tota sospita. La cançó narra l'inici d'una relació amorosa entre els membres d'una parella lingüística i reflecteix, d'alguna manera, el *boom* de programes d'intercanvi apareguts en els darrers anys. I és que de programes d'intercanvi lingüístic en tenim per donar i per vendre: de voluntariat, d'acolliment, de tàndem, de borsa... Alguns són merament socials, altres, acadèmics, i encara d'altres, d'autogestió i, fins i tot, virtuals. De fet, la nostra mateixa manera de viure és ja un intercanvi constant. Cada vegada es fa més difícil això de viure en una sola llengua i cultura, per tal com estem exposats al contacte, gairebé diari, de llengües i cultures diferents; en major o menor grau, i depenent, és clar, de la nostra formació i ocupació en la vida. El cert és que, vistos els temps que corren, de tanta mobilitat i plurilingüisme i multiculturalitat, ser avui aquí, davant vostre, presentant un programa d'intercanvi lingüístic no sembla pas gaire original. Tanmateix, gosariem dir que *Parellas* és diferent, que, com a programa, neix dins d'un mateix context d'intercanvi, però amb unes característiques pròpies que fan que se'n distancii definitivament. Vegem-les.

2. DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA

Una de les característiques principals del programa *Parellas* és el fet de ser fonamentalment acadèmic. En aquest sentit, participar a *Parellas* no és només anar a prendre cafè amb la parella lingüística; implica també treballar amb la llengua –mentre el cafè es refreda, per dir-ho així– aprofitar l'avinentsa de l'intercanvi justament per posar-se a estudiar o a millorar l'idioma. Per això, *Parellas* no solament posa en contacte persones (això ja ho fa *facebook*) sinó que mira de satisfer que aquestes persones intercanviïn, de manera efectiva, una llengua: aprenent-la, practicant-la i millorant-la, i una cultura: coneixent-ne alhora la realitat. I fem aquí el «conèixer» en el sentit més pràctic del terme, ja que el que s'intercanvia no és tant coneixement com experiència.

El fet de poder estar amb un nadiu i preguntar-li tot allò que ens inquieta de la llengua no ens dóna pas coneixement, car més aviat ens en treu; justament perquè ens ajuda a filtrar-lo, matisar-lo, qüestionar-lo i, si escau, fins i tot, a eliminar-lo. Però gràcies a aquesta operació –diguem-ne, de garbellament– ens disposem a comprendre millor la realitat que aprenem. *Parellas* integra així l'estudi del català i del gallec en el dia a dia de l'estudiant, permetent-li no tant sols posar en pràctica el que aprèn a l'aula, sinó alhora també comprendre-ho en el si de l'experiència personal. D'aquesta manera, la situació sociolingüística i les varietats de la llengua (de fet, acostumem a tenir gent d'arreu dels Països Catalans), el lèxic i les estructures gramaticals o la literatura i la gastronomia deixen de ser mers continguts curriculars per a convertir-se en l'aprenentatge que s'adapta a les necessitats i interessos de l'estudiant i que s'esdevé dins l'enriquidor context de l'ajuda mútua entre participants.

Així doncs, a més de ser un programa d'intercanvi lingüístic i sociocultural entre estudiants catalans i gallecs, *Parellas* és també, i primordialment, un programa docent de llengua i cultura catalanes i gallegues en intercanvi. Heus aquí el gir definitiu. *Parellas* s'inclou dins de l'oferta acadèmica del centre, d'una banda, com a modalitat de formació complementària, atès que utilitza l'intercanvi com a recurs d'aprenentatge per als estudis reglats, i de l'altra, com a modalitat de formació alternativa, car també es presenta com a espai d'aprenentatge propi i independent. Ambdues modalitats gaudeixen, a més, del reconeixement de crèdits i s'expedeix un certificat a tots aquells que en segueixen i en satisfan els requisits.

Per tant, intercanvi, sí, però no d'estudiants, sinó d'aprenentatge. De quin tipus? En primer lloc, informal, car no segueix altra regla que la dels seus participants, cosa que no vol dir, és clar, que no en segueixi cap; no obstant això, són ells qui l'estableixen i l'acorden. El «què» de *Parellas* està servit (el vèiem abans: l'intercanvi és lingüístic i sociocultural), però el «com» del «què» d'aquest intercanvi roman obert: com? amb exercicis pautats o improvisant; quan? un dia a la setmana o cada quinze dies; on? al bar de la facultat o al mercat; per què? perquè ens fascina la llengua o, més aviat, necessitem 1 crèdit. Hi ha parelles que regulen molt l'intercanvi i es preparen les sessions amb lectures, fotos, pel·lícules..., d'altres, en canvi, improvisen més; però també aquí la improvisació cal acordar-la, perquè no sigui el destí, la mandra o la nostra deixadesa qui acabi dissenyant l'intercanvi. De fet, hi ha tants tipus d'intercanvi com participants en el programa, però tots comparteixen un mateix escenari real de contacte directe amb el parlant. D'aquí ve que la llengua d'ensenyament i d'aprenentatge de *Parellas* tingui les variants, els girs i l'argot específic de cada participant i, fins i tot –mal que ens pesi–, les incorreccions. Però, al capdavant, es tracta d'aprendre de manera sol·lícita. Són els mateixos participants els qui ensenyen i es donen suport mutu, i això no pot ser més enriquidor, no només en relació amb l'altre sinó també amb un mateix. Qui millor que nosaltres per saber que tots els ensenyants som alhora aprenents, i que en l'esforç de posar-nos en el lloc de l'altre acabem per redescobrir la pròpia llengua i cultura?

En aquest context, el programa té el valor afegit de posar en contacte dues llengües de situació sociolingüística semblant, els prejudicis de les quals són encara, malauradament, el principal obstacle de normalització. És per això que el vessant sociocultural de *Parellas* és del tot primordial, perquè vetlla pel reconeixement i la protecció del plurilingüisme espanyol, amb l'avantatge, això sí, de fer-ho des de dins; des de la realitat minoritzada de dues llengües d'un mateix estat que encara renega de la seva realitat plurilingüe. Si bé és cert que des de l'exterior s'han esmerçat no pocs esforços per canviar aquesta situació, no és menys cert que

en l'interior de l'estat és encara una assignatura pendent, i *Parellas* sembla cursar-la amb excel·lència, per tal com fa visible la realitat catalana i gallega per mitjà dels estudiants que l'ensenyen i l'aprenen de primera mà, directament i sense intermediaris. Lluny ja, per tant, de la persistent tergiversació de la política i els mitjans de comunicació.

3. FUNCIONAMENT I MARC D'ACTUACIÓ

Fins ara *Parellas* s'ha dut a terme en el període d'un quadrimestre, concretament en el segon, ja que el primer el dedicàvem més a les tasques administratives de difusió, informació, repartiment de tríptics i assignació de parelles. Perquè us pugueu fer una idea de les xifres amb què treballem, en aquests 4 anys de funcionament, s'han inscrit unes 200 persones, de les quals s'han pogut formar entre 10 i 15 parelles anuals.

Una vegada les parelles estan formades segons les dades del fullet d'inscripció, s'organitza la primera reunió de presentació i formació. En aquesta sessió es presenta l'activitat, es formen els participants, s'assignen les parelles i es comenta el material que oferim de suport a la conversa.¹ Cal dir que aquest material és tot en línia, perquè així ens assegurem que tothom hi té accés, i està pensat per a millorar la conversa i, al mateix temps, aprendre de manera individual. Recordem que *Parellas* no és un simple intercanvi, sinó un programa docent i que, per aquest motiu, cal guiar i *pautar* en tot moment l'estudi del català o del gallec dels participants. Pel que fa al cas del català, aquests són a tall d'exemple alguns dels principals recursos que oferim:²

- Portal *Intercat* (universitats i recerca) per a introduir-se a la llengua. Destaquen la *Guia de conversa universitària* català-gallec i el *LingCat* com a presentació general de la situació del català en el context universitari.
- Col·leccions *Viure a Catalunya* i *Parlem tu i jo* (Gencat) per a adquirir vocabulari bàsic i llançar-se a parlar sense vergonya.
- Espais d'entreteniment per a aprendre jugant: mapes interactius (E. Alonso), *Bocamoll*, *El Gran Dictat* (TV3) o *Catavolta* (Plataforma per la llengua).
- Microespais televisius per a perfeccionar la llengua: *Tinc un dubte*, *Català a l'atac* (TV3) o *Tenim paraula* (UPV TV).

¹ La formació consisteix bàsicament a donar a l'estudiant una sèrie de pautes i consells per assegurar-se l'èxit de l'intercanvi. En reproduïm alguns: «1. Quedeu un cop per setmana i establiu un calendari de trobades com a base des de la qual inserir els possibles imprevistos; 2. Estigueu sempre en contacte amb la parella a través de diversos mitjans; 3. Acordeu com voleu que sigui el vostre intercanvi, com hi aprendreu; 4. Repartiu-vos a parts iguals el temps de conversa, per tal que tots dos us beneficieu de l'experiència; 5. Eviteu barrejar llengües i practiqueu el català o el gallec separadament; 6. Quedeu en llocs diferents i feu activitats diferents, això us donarà més varietat de lèxic i estructures; 7. Integreu l'intercanvi en el dia a dia, no espereu a trobar l'hora ideal; 8. Modereu la velocitat de la parla, parleu en veu alta i clara, i sigueu considerats; 9. Feu ús del material de suport; 10. Participeu en totes les reunions i activitats organitzades per l'Àrea o el grup *Parellas*; 11. Feu servir el correu del grup per enviar-hi notícies o proposar activitats; 12. Comuniqueu-nos qualsevol incidència que us pugui sorgir; 13. Sigueu honestos i comprometeu-vos amb el programa, que sigui obert i informal no significa que tot s'hi valgui».

² Sempre que és possible, es recopilen materials en què les principals variants de la llengua queden representades.

- Materials d'autoaprenentatge per a avançar més en la llengua i extreure'n, fins i tot, un certificat: *Parla.Cat* (Gencat, IRL, CNL), *Itineraris d'Aprenentatge* (Gencat), *SALC* (UPF), *PELC* (COFUC) o *Recursos per a l'aprenentatge del valencià* (UPV).

A banda d'aquests materials, també s'hi inclouen un seguit de propostes de temes de conversa i d'activitats a fer en parella. Aquí en teniu una mostra per nivells:

Nivell Bàsic o Elemental

- Tema 6. Visitem un museu. *Fuchas ao Museo do Pobo Galego? Coñeces a famosa escaleira helicoidal?*
(Oferta cultural. Agenda. Monuments. Sales. Festivals i espectacles).
 - Proposta d'activitat: visiteu una exposició i parleu de l'oferta cultural de les vostres respectives terres.

Nivell Intermedi o Avançat

- Tema 6. Cultura
Compareu les vostres respectives cultures i parleu dels seus estereotips. Podeu fer-ho mitjançant la comparació de dos anuncis ben famosos: *Vivamos como galegos* (Supermercados Gadis, 2007) i *El que tenim* (Estrella Damm-FC Barcelona, 2011).
 - Proposta d'activitat: Discutiú què és el que més us agrada i el que més us desagrada de les vostres respectives cultures i escriviu-ne un anunci de promoció de 10 línies. Corregiu-vos-el i comenteu-lo plegats.

Deponent de les adquisicions de l'Àrea, s'ofereixen també materials en paper com «El català, una llengua de cultura» de l'Institut Ramon Llull o la col·lecció «Viure a Catalunya» de la Generalitat de Catalunya. A més a més, s'obsequia a cada parella amb una llibreteta que serveix de quadern de bitàcola de l'experiència d'intercanvi i, així mateix, de reflexió.³

Pel que fa a les sessions d'intercanvi pròpiament dites, cal dir que aquestes són d'un mínim de 20 hores, distribuïdes en deu sessions de dues hores cadascuna: 10 en gallec i 10 en català. Els intercanvis són fonamentalment d'expressió oral, de manera que es practica la comprensió i expressió en un mateix idioma. Es tracta de no barrejar llengües i limitar el bilingüisme de la comprensió per a moments ben puntuals.⁴ Això sí, el compromís és utilitzar una llengua o altra: el català o el gallec, no una de tercera. De fet, això, que sembla una obvietat, és el que acostuma a passar en les primeres trobades, ja que, a vegades, i depenent del nivell de llengua, les parelles hi acaben fent servir el castellà com a llengua de comunicació. Per això aclarim, de bell antuvi, que no necessiten el castellà o qualsevol altra tercera llengua per a entendre's i que, de fet, pensar-s'ho, ja és un prejudici que cal eliminar. En menor grau, el programa també treballa l'intercanvi de comprensió i expressió escrita, en quant fomenta,

³ Convé fer notar que tant el material de suport com les propostes de temes de conversa i d'activitats s'ofereixen a títol merament indicatiu i amb l'única voluntat de ser-los d'ajut. No oblidem, tampoc, que *Parellas* és, abans que res, un programa informal i obert.

⁴ Moments espontanis de relaxament o de distensió, incisos necessaris per a explicar o definir un terme que no s'entén, etc.

entre els participants, l'hàbit d'estar permanentment en contacte amb la parella per mitjà del correu electrònic o de les xarxes socials.

Durant tot el procés d'intercanvi, també es programen un seguit d'activitats lúdiques i culturals que contribueixen a dinamitzar el contacte entre els participants, alhora que ajuden a fer un seguiment de les parelles. Aquestes van des d'anar a un concert de música catalana o gallega, com per exemple els Manel que enguany han visitat Compostel·la; veure pel·lícules catalanes com les del *Cicle de Cinema Català* que organitzem des de la universitat –sempre en versió original–; o assistir a una conferència o a unes jornades com les de la presentació del mètode Eurocom a Galícia, organitzades per l'Àrea de Català amb la participació de Tilbert Stegmann i els professors de gallec de la Universitat de Barcelona; de vegades fem sessions específiques per projectar una pel·lícula, com ha estat el cas de la premiada *Pa negre*, o aprofitem alguna projecció de les sales comercials, aquest curs, per exemple, hem anat a veure *Arrugas* d'Ignacio Ferreras, basada en l'exitós còmic de Paco Roca.⁵ Evidentment, l'assistència i participació en aquestes activitats no pot ser obligatòria, ja hem vist que *Parellas* és un programa informal i fora de tot estudi reglat; tanmateix, es recomanen vivament. A més a més, s'encoratja el participant a fer ús del grup de correus de *Parellas* per tal d'enviar-hi notícies o proposar altres activitats. I és així com *Parellas* acaba essent també una plataforma social que engloba tot interès per les llengües i cultures que ofereix en intercanvi.

Per acabar, es posa fi al programa amb una reunió d'avaluació en què es comenta l'experiència i es lliura una memòria final. Val a dir que la tasca d'haver de redactar una memòria és tan profitosa com mal rebuda, aquesta feina extra no els acaba de convèncer, però creiem que és del tot necessària com a mecanisme d'avaluació i d'autoavaluació del programa. La redacció és individual, perquè cadascú hi té la seva pròpia vivència, i es demana que sigui, preferiblement, en la llengua apresada. Els participants han de donar compte dels aspectes següents:

- Llengües

Quin sistema heu utilitzat per fer l'intercanvi: una hora en cada llengua? Alternativament ambdues llengües? Només pràctica de comprensió oral...?

- Espais

On heu fet l'intercanvi: campus, ciutat, afores, telèfon, xarxa...?

- Distribució temporal

Quantes sessions heu fet? Quant de temps durava cada sessió? Amb quina freqüència les fèieu?

- Temes

Quins temes han estat motiu de conversa o de trobada? Heu treballat algun aspecte lingüístic o utilitzat algun dels materials en línia suggerits?

⁵ *Arrugas*, en quant còmic valencià i producció cinematogràfica gallega simbolitza de ple el criteri de selecció de les activitats culturals i artístiques proposades, a saber, l'intercanvi lingüísticocultural entre català i gallec.

- **Activitats**

Quines activitats heu fet: compres, museus, teatre, senderisme...? Heu aprofitat alguna activitat de l'agenda cultural compostel·lana o de les recomanades per l'Àrea de Català?

- **Sociolingüística**

Heu parlat de la situació sociolingüística del galleg i/o català i contrastat algun dels seus prejudicis?

- **Aprenentatge de la llengua**

Creieu que ha estat útil aquest intercanvi? En quin sentit? Què hi heu après? Repetiríeu i recomanaríeu l'experiència?

- **Entorn cultural**

Coneixeu ara més aspectes de la cultura gallega i/o catalana que abans? Heu canviat d'opinió en algun aspecte?

- **Deficiències**

Quins problemes heu tingut a l'hora de realitzar l'intercanvi: incompatibilitat horària, mala entesa amb la parella...? Què hi heu trobat a faltar?

- **Valoració i suggeriments**

Com creieu que es podria millorar el programa? Què us agradaria fer en grup: conversa, jocs d'aula, sortides, visites culturals...?

4. VÍDEO TESTIMONIAL

Una vegada vistes les característiques i el funcionament del programa, és hora de conèixer-ne l'opinió dels participants. Amb aquest fi us hem preparat un vídeo testimonial d'entrevistes amb 4 *Parellæs*: ensenyants de galleg i aprenents de català d'aquests últims anys: Diana Giraldez Monteagudo, José Casás García, Bárbara González Vilariño i Alba Cid Fernández.⁶

4.1 TRANSCRIPCIÓ

PARELLÆS. PROGRAMA ACADÈMIC D'INTERCANVI CATALÀ-GALLEC
(Convocatòries 2009-2011, Àrea de Català, USC)

PRESENTACIÓ:

DG: Hola, sóc Diana Giraldez, visc a Vigo, sóc mestre d'Educació infantil i estic fent el programa de Parellæs.

⁶ Des d'aquí el nostre agraïment per la seva participació i col·laboració. Podeu veure el vídeo en l'enllaç següent: <https://www.youtube.com/watch?v=DmktlZ_185s>.

JC: Hola, com va això? Em dic José Casás i tinc 23 anys (...)

BG: Hola, sóc Bárbara González Vilariño, tinc 24 anys i fa tres... anys que vaig estudiar català amb l'Àrea de Filologia de Santiago de Compostel·la.

AC: Hola, mm... jo em dic Alba Cid i... sóc estudiant de Filologia Gallega a la Universitat de Santiago de Compostel·la.

PREGUNTA 1: *Què és, per a tu, Parel·las?*

BG: Per a mi, Parel·les és la part pràctica de la teoria del català.

JC: Parel·les, per a mi, és una oportunitat de... provar les meves capacitats ah... en llengua catalana i... de conèixer la... realitat sociolingüística del català (...).

AC: (...) hi ha música, hi ha sèries de televisió. Hi ha també ganes de conèixer «a» una altra persona, i ganes de conèixer un altre món.

PREGUNTA 2: *Per què t'hi vas apuntar?*

BG: Perquè vaig buscar un contacte... real amb... el català.

AC: (...) i de millorar el meu nivell de català o de perdre un poc la vergonya.

DG: Perquè volia practicar ah... el poquet català que vaig aprendre quan vaig estar a Barcelona.

JC: (...) i... (es posa a riure) perquè em donaven un crèdit de... de lliure configuració.

PREGUNTA 3: *Amb qui i com hi vas treballar?*

AC: (...) i ha sigut amb una noia catalanoparlant... la noia catalanoparlant... més dina... dinàmica de les Illes Balears, que és la Nani.

DG: L'any passat vaig estar amb la Núria, una noia de St. Pol i aquest any estic amb el Pedro, un noi que és de... Sabadell.

BG: Vaig treballar amb Albert Forn, un poeta català i el «mètode» ah... vaig parlar una... una hora a la setmana i per parlar de cultura gallega i catalana, i..., a més, vaig intercanviar textos en gallec i en català.

JC: Vaig tenir de parella una noia de... de la Comunitat Valenciana que es diu Gala. Ella està fent periodisme, a Santiago també, i fèiem la “cossa” de... de la següent manera: la primera hora parlàvem en... en català i la segona hora parlàvem en gallec. Els dos ah... ens vam ah... sorprendre de... de la nostra capacitat per «parlar», per parlar de... en gallec i en català... amb certa «fluïdesa» (...)

PREGUNTA 4: *Què hi vas aprendre de llengua i de cultura?*

BG: Vaig aprendre l'ús real de... la llengua.

AC: Aprens ah... fluïdesa i aprens lèxic.

JC: Avui sé més coses, ah... conec ah..., per exemple, «l'història» de la llengua, ah... «l'història» de Catalunya, ah... algunes «tradicions».

PREGUNTA 5: *Quins avantatges i inconvenients hi trobes respecte d'altres mètodes d'aprenentatge?*

BG: (...) contacte real, que resulta molt estimulant. I sobretot, veure que... pots parlar i pots fer entendre «con»... amb les teves expressions.

JC: ah... crec que aquest mètode... et dona ah... un ambient de confiança (...)

DG: Tu aprens el que vols (...)

BG: (...) Inconvenients, ah... «pos» dependre depèn de la capacitat de pedagògica de l'altra persona, perquè... pot ser una ajuda o bé pot passar de tot, directament.

PREGUNTA 6: *Com valores l'experiència?*

JC: Va ser «muy» molt positiva, crec que la gent hauria de fer ah... aquestes experiències ah... en qualsevol llengua, és un bon mètode, òbviament ah... has de tenir unes classes teòriques, per... per agafar vocabulari, verbs, la... la gramàtica... però... les llengües s'han de «parlar-se» (...).

BG: [Parellæs] és molt útil per... sobretot, ter «fluidessa», «fluidessa» és molt important... ah... quan parles una llengua. I... per... la possibilitat de parlar de les coses que... que resulten del teu interès.

AC: (...) i per a arribar a... a un punt d'afecte amb la llengua amb el que no... no arribaries. I no només d'afecte, és evident, sinó tam... sinó també de... coneixement.

DG: (...) comparant amb altres «mètodes», és més eficaç!, perquè, tu no tens tanta vergonya, o... no tens aquesta pressió, és tot més fluid, més natural. A mi m'agrada molt aquest programa...

5. VALORACIÓ I CONSIDERACIONS FINALS

Com es pot veure, la majoria de participants posa l'èmfasi justament en aquelles característiques que indicàvem més amunt: el fet que *Parellæs* sigui un programa «alternatiu», perquè no té horaris, ni temari; «obert», parlen de sentir-se lliures en el seu aprenentatge; «informal», no hi tenen l'autoritat del professor; «real», insisteixen molt en el fet d'aprendre la llengua que es parla; «personal», subratllen, en més d'una ocasió, l'espai distès de diàleg; «sol·lícit», hi aprenen el que volen; i, finalment, «enriquidor», perquè, com diu l'Alba Cid, hi descobreixen un nou món amb el qual acaben per establir lligams d'afecte.

Per tot això, creiem que *Parellæs* és un programa amb notables dots malabaristes, car aconsegueix, com cap d'altre, mantenir en equilibri constant àmbits tan diversos com l'àmbit de la informalitat del programa d'intercanvi, per un cantó, i l'àmbit de la formalitat del programa acadèmic, per l'altre. A voltes, la força de la gravetat ens jugarà males passades, caurà l'un o l'altre, o tots dos –si voleu; però, en l'entretant, haurem aconseguit crear aquella bella figura de l'intercanvi real i personal de llengua i cultura.

